

DEL CAOS AL MICROCOSMOS...

...del Caos a la Societat de la Informació...

...del Caos a l'ordre de la Biblioteca...

...del Big Bang a la Ciència del 2004...

...dels quatre elements a la Creació...

simbologia

mitologia

tradició

imaginari

mites, relats, llegendes,

folklore, antropologia,

història de les religions,

místics, heterodoxos,

visionaris, utopistes ...

Tots els estudis dels actes humans, quotidians i rituals, o bé de caire espiritual i de transcendència són el suport de la CIÈNCIA DE L'HOME i les arrels culturals per entendre les cultures universals.

La Biblioteca guarda aquest patrimoni bibliogràfic, espiritual i immaterial.

Exposició bibliogràfica de l'obra de:

**GILBERT DURAND
MARIUS SCHNEIDER
JUAN EDUARDO CIRLOT**

Barcelona, 14 de juliol a 8 de setembre de 2004

DEL CAOS AL MICROCOSMOS: Simbologia, Mitologia, Tradició i Imaginari

Exposició bibliogràfica de l'obra de
**GILBERT DURAND,
MARIUS SCHNEIDER I
JUAN-EDUARDO CIRLOT**

DATES:

Febrer-abril 2004 (Facultat de Biblioteconomia i Documentació, Universitat de Barcelona). A càrrec del B.R.I. (Barcelona Recerques de l'Imaginari)

**14 de juliol al 8 de setembre del 2004 (Biblioteca de Catalunya).
A càrrec de M. Prat. Presentació: Carles Duarte.**

GUIA GENERAL

ESPAI ZERO

- a) Pòster
- b) Taula informativa

VITRINA 1

Antecedents

GILBERT DURAND. França

Els Centres de Recerca de l'Imaginari. Difusió i recerques de l'obra de Gilbert Durand i col·legues

VITRINA 2

Vida cultural a Barcelona : 1940-1960

MARIUS SCHNEIDER (1903-1982)

JUAN-EDUARDO CIRLOT (1916-1973)

VITRINA 3

Aplicacions

Jules Verne (1828-1905). Obres

VITRINA 4

Aplicacions

Jules Verne (1828-1905). Estudis

VITRINA 5-6

Recerques diverses a Catalunya i Espanya

ESPAI ZERO

a) Pòster de *La creació d'Adam* de Miquel Àngel

El testimoni d'aquest gravat a l'Exposició no és tant de tipus confessional, sinó com de tipus històric. Una sèrie de figures de la capella Sixtina (la Sibila) van ser escollides, a principi del segle XX, pels fundadors de la Xarxa d'Institucions de Cultura de la Mancomunitat de Catalunya, Obra de les Biblioteques Populars, per decorar les sales de lectura de les biblioteques de nova creació. Al darrere hi havia Eugeni d'Ors, director de l'Escola de Bibliotecàries, fundada el 1915. Eugeni d'Ors s'esmenta en aquesta Exposició per ser un referent estètic i literari de Gilbert Durand i J.-E. Cirlot.

b) Taula informativa. Sugeriments

L'origen del Cosmos, de la Terra i de la Humanitat sempre han estat un enigma, únic i comú a tots els pobles. Cada civilització i cada cultura l'han resolt amb uns plantejaments i respostes diversos i peculiars, donant pas a un Imaginari diferent que ha plasmat els seus propis mecanismes i les seves pròpies versions.

Des del principi dels temps, aquestes primeres respostes s'han donat tenint com a referent la IMATGE, la PARAULA, el SO (el tro), el RITME, els QUATRE ELEMENTS, etc.

Així, des de sempre, els éssers humans han anat simbolitzant, fabulant: tant les més elementals formes d'expressió i vivència humanes, com recordant i creant mites, relats, símbols, consolidant les tècniques i les arts inventades i dominades a poc a poc, com també les formes de vida quotidiana, rituals i el seu entorn, diferents segons cada civilització i cultura. Tots aquests materials simbòlics han ajudat la humanitat a bastir unes respostes vàlides per a superar l'angoixa del TEMPS i els grans dilemes i misteris (mitologies) que sap que marquen la seva vida quotidiana i el seu destí: L'ALTRE, L'ALTERITAT, LA VIDA, LA MORT i EL MÉS ENLLÀ.

Per sobreviure, la humanitat ha hagut de crear el seu propi microcosmos, el seu propi espai, la seva pròpia cultura. Del pou de les cultures, és d'on l'home pot treure l'aigua, i la força que necessita en el seu trajecte antropològic. Conscients de la riquesa patrimonial de la Biblioteca de Catalunya, hem gestionat aquesta exposició, que va tenir una primera presentació a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.

Seguint un plantejament cronològic, presentem breument una visió de tres estudiosos del pensament simbòlic humà, des del Caos al segle XX:

GILBERT DURAND, MARIUS SCHNEIDER, JUAN-EDUARDO CIRLOT.

VITRINA 1: ANTECEDENTS

Aquesta vitrina exposa una mostra d'ANTECEDENTS CULTURALS, fets històrics, obres de referència i eines d'estudi que són referents de tots tres autors. Tenen de comú les arrels europees, mediterrànies i universals. En aquesta **primera vitrina**, i amb Gilbert Durand i els seus equips, el fil conductor té un caràcter francòfon. En la **segona vitrina**, el fil conductor serà germànic i hispanoitalià.

ELS ORÍGENS

- 1.- LLOBET, Jordi. – *Els mites de la creació*. – Barcelona, 2002. – 18 p. [inèdit].
Recull de bibliografia clàssica del tema, actualitzada i comentada.
- 2.- AMARIOU, Constantin. – *El huevo* ; traducción y edición: Thema Equipo Editorial. – Esplugues de Llobregat : Plaza&Janés, 1989. – 111 p. : il. – (Colección Los símbolos).
Obra de divulgació.
- 3.- LIBIS, Jean. – *El mito del andrógino* ; traducción de María Tabuyo y Agustín López. – Madrid : Siruela. – 286 p. – (El árbol del paraíso ; 23).
Primera edició en francès, 1980. Excel·lent estudi sobre l'androgín dins de la història del pensament humà, origen de la vida. Han escrit també sobre el tema: Mircea Eliade i Elémire Zolla.

MITOLOGIA. CULTURES DIVERSES. SIMBOLOGIA. Bibliografies

- 4.- ALLEAU, René. – *La science des symboles : contribution à l'étude des principes et des méthodes de la symbolique générale*. – Paris : Payot, 1982. – 292 p. – (Bibliothèque scientifique). – (Conté: "L'univers du symbole" / Gilbert Durand).
Obra de referència, amb bibliografia bàsica. Revalora i recrea la Simbologia com una matèria moderna que cal treballar interdisciplinàriament, tot acceptant l'antiga tradició. Explica la filiació intel·lectual de Gilbert Durand i la fundació del Centre de Recherches sur l'Imaginaire de Grenoble (C.R.I.), l'any 1966, que va permetre establir una administració estable en el si de la universitat francesa, clau acadèmica per a poder desenvolupar recerques i programes profitosos, innovadors i amb perspectives de continuïtat.
- 5.- **La SIMBOLOGÍA : grandes figuras de la Ciencia de los Símbolos ; Jaime D. Parra, ed. – Barcelona : Montesinos, 2001. – 239 p. – (Biblioteca de divulgación temática ; 71).**
Obra de referència. Conté bibliografia de l'Imaginari i de la Simbologia. Obra pensada en una primera etapa per donar una panoràmica dels autors treballats per Cirlot. La segona intenció va ser posar de relleu Gilbert Durand i la seva filiació intel·lectual. Aquesta suma aritmètica fa que sigui el nucli d'aquesta mateixa exposició: Durand + Schneider + Cirlot, enriquit per una constel·lació d'estudiosos de la Simbologia.

- 6.- **El RETORNO de Hermes : hermenéutica y ciencias humanas ; Alain Verjat, ed. – Barcelona : Anthropos, 1989. – 301 p. – (Autores, textos y temas. Hermeneusis ; 4).**
Conté bibliografia bàsica de l'Imaginari. Segona obra de recerques sobre el mite d'Hermes; el primer és el núm. 36 d'aquesta relació, sota la direcció d'Alain Verjat, director del GRIM. Conté articles importants de Gilbert Durand, Yves Durand. Justifiquem haver col·locat en els primers llocs aquesta obra, a causa de la bibliografia que conté, bàsica per a entendre la trajectòria del pensament hermenèutic i perquè el lector es pugui situar en el temps, l'espai i la temàtica.

7.- GARCÍA GUAL, Carlos. – *La mitología : interpretaciones del pensamiento mítico*. – 3ª ed. – Barcelona : Montesinos, 1997. – 134 p. – (Biblioteca de divulgación temática ; 43). – La primera ed., de 1987.

Excel·lent síntesi clàssica sobre mitologia.

8.- GROSSATO, Alessandro. – *Le livre des symboles : les métamorphoses de l'humain entre l'Orient et l'Occident* ; traduit de l'italien par Claude Bonnafont ; préface de Gilbert Durand. – [Monaco] : Éditions du Rocher, 2000. – 195 p. : il.

Obra italiana amb il·lustracions, que connecta amb Gilbert Durand. Per a la temàtica Orient/Occident –d'una extraordinària extensió– cal consultar els núms. 18 i 24 (=Cercle d'Eranos, que van tractar el tema en profunditat). De Barcelona també cal citar: Marià Corbí. – *El camino interior : más allá de las formas religiosas*. – Barcelona : Ediciones del Bronce, 2001. – 343 p. – (Textos del Bronce ; 29). L'obra conté molta bibliografia d'Orient. Amb el seu equip, treballen amb tècniques orientals.

RECURSOS BIBLIOGRÀFICS. DICCIONARIS I ENCICLOPÈDIES

9.- *Dictionnaire des symboles : mythes, rêves, coutumes, gestes, formes, figures, couleurs, nombres* / Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, dirs. – 11e éd. – Paris : Laffont, 1990. – XXXII, 1060 p.- (Bouquins). – [Traducció castellana: 7ª ed. – Barcelona : Herder, 2003]. N'hi ha reedicions.

Obra cabdal, esdevinguda clàssica. Conté bibliografia.

10.- *DICTIONNAIRE des mythes littéraires* / sous la direction de Pierre Brunel. – Monaco : Éditions du Rocher, 1988. – 1436 p. – BC : TOPOGRÀFIC: Sala de lectura.

No és un repertori ampli, sinó un diccionari temàtic. Presenta mites concrets, amb bibliografia.

11.- *DICCIONARIO interdisciplinar de hermenéutica* / dirigido por Andrés Ortiz Osés, Patxi Lanceros ; H.G. Gadamer...[et al.]. – 4ª ed. – Bilbao : Universidad de Deusto, 2004. – 630 p. : il.

Diccionari molt important, amb capítols sobre Durand i la filosofia actual; hi intervenen els deixebles d'Andrés Ortíz-Osés. Recull tot el pensament filosòfic i hermenèutic modern.

12.- *ENCYCLOPAEDIA UNIVERSALIS*. – Paris : Encyclopaedia Universalis, 1990- . – 30 vol. – Reedicions. – BC.: TOPOGRÀFIC.: Sala de lectura.

Articles temàtics signats. Descriptors de temes paral·lels. Articles sobre Simbologia : ÉLÉMENTS, (Théories des) / René Alleau. – EAU, FEU / Gilbert Durand. D'altres: SYMBOLE... Enciclopèdia interdisciplinària, eina bàsica.

CULTURES DIVERSES: a la Península Ibèrica, Europa, Mediterrània. Edat Mitjana

13.- VIDAL MANZANARES, César. – *Diccionario de las tres religiones monoteístas : judaísmo, cristianismo e islam* ; prólogo de Pablo A. Deiros. – Madrid : Alianza Editorial, 1993. – 301 p. – (El Libro de bolsillo ; 1618. Humanidades).

Breu diccionari sobre les tres cultures.

14.- RIERA I SANS, Jaume. – *Retalls de la vida dels jueus : Barcelona, 1301 - Besalú, 1325*. – Barcelona : Dalmau, 2000. – 110 p. – (Episodis de la història ; 326).

Aquest autor ha elaborat, a més, una bibliografia sobre els jueus a Catalunya. Els números 14 i 15, per raons de manca d'espai, no s'han pogut col·locar a la Vitrina 5, després del número 125. Dins

del context europeu d'aquesta vitrina 1, hem de citar com a islamistes i hebraistes, respectivament, Henry Corbin i Gershom Gerhard Scholem, vinculats al proper apartat del Cercle d'Eranos.

15.- *L'ISLAM i Catalunya : [catàleg]* / Robert Aceña... [et al.]. – Barcelona : Institut Català de la Mediterrània : Lunwerg : Museu d'Història de Catalunya, 1998. – 165 p. – (Catàleg de l'exposició. Coedició).

Exposició recent molt important. D'altres estudiosos de l'Islam són el Dr. J. Vernet i Pere Balaña.

16.- ALLEAU, René. – *Aspects de l'alchimie traditionnelle* ; préface par Eugène Canseliet. – Paris : Les Éditions de Minuit, 1986. – 238 p. – (Conté: "Textes et symboles alchimiques" suivi de: "La pierre de touche" d'Huginus a Barma, 1657).

Informació sobre alquímia des de l'òptica de la cultura francesa.

ÈPOCA MODERNA. SEGLE XX. Recerques hermenèutiques

CERCLE D'ERANOS. Ascona (Ticino, Suïssa)

Nascuda per a desenvolupar els estudis humanístics, la Fundació Eranos fou un punt de trobada d'estudiosos d'arreu del món, per a establir bases de convivència i diàleg entre totes les cultures. La revista *Eranos Jahrbuch* (núm. 1 (1933) – núm. 65 (1996)), es va publicar gràcies a la Fundació. Entre els assistents assidus, esmentem C.G. Jung, Mircea Eliade, Henri Corbin, Gilbert Durand i molts d'altres.

Un dels punts de reflexió era la COINCIDÈNCIA DE CONTRARIS (Cointidentia oppositorum), conciliació, hermenèutica simbòlica.

La figura de C.G. Jung integra i supera el pensament humanístic anterior de molts segles, les recerques en psicologia i psicoanàlisi freudianes i investiga el Jo i el potencial simbòlic de l'Inconscient col·lectiu i dels pobles.

17.- *El HOMBRE y sus símbolos* / C.G. JUNG... [et al.] ; [traducción de Luis Escobar Bareño]. – 7ª ed. – Barcelona : Caralt, 2002. – 336 p. – (Biblioteca universal contemporánea ; 3).

De la nombrosa bibliografia de C.G. Jung hem seleccionat aquesta obra col·lectiva. D'ell proposem: *Psicología y alquimia*. O bé: *La psicología de la transferencia : esclarecida por medio de una serie de imágenes de la alquimia : para médicos y psicólogos prácticos*. C.G. Jung és un dels principals referents de Gilbert Durand.

18.- "CÍRCULO D'ERANOS" [Monogràfic]. – IN: *Anthropos : revista de documentación científica de la cultura*, n.º. 153 (febrero 1994). – Barcelona : Anthropos, 1994. – 2 vol. – (El segon volum és de la sèrie: Suplementos, materiales de trabajo intelectual, 42: "Una interpretación evaluativa de nuestra cultura. Análisis y lectura del almacén simbólico de Eranos").

Obra bàsica. L'Editorial Anthropos, Andrés Ortiz-Osés (assistent al Cercle en la darrera etapa), i el seu equip universitari de Deusto, són pioners a Espanya en la difusió d'aquest cenacle.

19.- *The ENCYCLOPEDIA OF RELIGION* / editor in chief Mircea ELIADE. – New York : Macmillan ; London : Collier Macmillan, 1987. – 16 vol. – BC : TOPOGRÀFIC: Sala de lectura.

Obra bàsica, amb col·laboracions d'autors prestigiosos.

GASTON BACHELARD (1884-1962)

Professor, epistemòleg i filòsof francès. Té una tetralogia sobre els quatre elements (l'aire, la terra, el foc i l'aigua). Fou mestre i amic de Gilbert Durand. Va arribar a visitar Barcelona i impartí una conferència amb poc públic, segons Felip Cid.

20.- Fotografia de Gaston Bachelard.

21.- *Cahiers Gaston Bachelard*. – 1 (1998-). Dijon : Éditions universitaires de Dijon, 1998- .

Activitats del Centre Bachelard, col·loquis, etc.

GILBERT DURAND. Professor emèrit. França

És un dels grans pensadors occidentals contemporanis. Filòsof i antropòleg de camp, a través de les universitats franceses, especialment la de Grenoble, crea els centres de recerca de l'Imaginari, (C.R.I.), difosos per tot el món. Mitjançant una munió de recursos primigenis: mites, símbols, arquetips i una classificació pròpia de les imatges, arriba als mecanismes del coneixement i a estructurar **l'Imaginari, la pensa**. La seva visió és antropocèntrica, en el sentit que usa la interdisciplinarietat, totes les branques dels coneixements, per arribar a enunciar LA CIENCIA DE L'HOME.

Després, afegirà noves propostes, eines, disciplines: la Mitocrítica (en el camp de la literatura); la Mitoanàlisi (en el camp de les Belles Arts); models, nocions: conca semàntica, potamologia, trajecte antropològic i d'altres.

Sortosament els seus deixebles segueixen i actualitzen les recerques.

22.- **DURAND, Gilbert**. – *Champs de l'imaginaire ; textes réunis par Danièle Chauvin*. – Grenoble : ELLUG : Université Stendhal, 1996. – 262 p.

Obra essencial. Conté els textos bàsics de Gilbert Durand i bibliografia.

23.- *El bosque*, nº. 4 (enero-abril 1993). – Zaragoza : Diputación Provincial de Zaragoza. Entrevista i bibliografia. Estudis d'A. Verjat, F. Gutiérrez, M.A. Caamaño, M. Prat.

Obra essencial per al públic hispànic. Número monogràfic que presenta d'una manera precisa les claus, les aportacions terminològiques i la bibliografia per a l'estudi de Durand.

24.- *Los DIOSES ocultos : Círculo Eranos, 2 y [selección de textos de] "Eranos Jahrbücher" / E. Neumann, M. Eliade, Gilbert Durand... [et al.] ; Proemio de Carl G. Jung ; presentación de A. Ortiz-Osés*. – Rubí, Barcelona : Anthropos, 1997. – 221 p. : il. – (Autores, textos y temas. Hermeneusis ; 15).

Volum 2 de textos antològics del Cercle Eranos, ja esmentat.

25.- **DURAND, Gilbert**. – *L'imagination symbolique*. – 4e éd. – Paris : PUF, 1984. – 132 p. – (Quadrige ; 51). – N'hi ha reedicions.

Obra molt concisa de la primera època.

26.- DURAND, Gilbert. – "Ciència humana, una ciència de les fronteres del coneixement?". – IN: *La ciència i les fronteres del coneixement : el pròleg del nostre passat cultural : Simposi de Venècia, Unesco* [traducció d'Andrew Langdon-Davies. – [Paris] : Unesco; Barcelona : Centre Unesco de Catalunya : Edicions de la Magrana, 1986. – P. 91-101. – (Centre Unesco de Catalunya).

Obra de 231 p. Un dels grans congressos científics moderns.

27.- DURAND, Gilbert. – *La foi du cordonnier* – Paris : Denoël, 1984. – 228 p.

28.- DURAND, Gilbert. – *Mitolusismos da Lima da Freitas : postmodernisme et modernité de la Tradition / texto=texte de Gilbert Durand*. – Lisboa : Perspectivas e Realidades : Galeria Gilde, 1987. – 143 p. : il. – [Edició en francès i portuguès].

Obra interdisciplinària pel tractament estètic, artístic, literari de Lima da Freitas i de l'Imaginari portuguès.

29.- DURAND, Gilbert. – *Beaux-arts et archétypes : la religion de l'art*. – Paris : Presses Universitaires de France, 1989. – 287 p.

En aquesta obra Durand parla de les tècniques de la mitoanàlisi i del camp de les Belles Arts.

30.- DURAND, Gilbert. – *Les structures anthropologiques de l'Imaginaire : introduction à l'archétypologie générale*. – 11e éd. – Paris : Dunod, 1993. – XXIII, 535 p. – N'hi ha reedicions.

Tesi doctoral de Gilbert Durand i obra bàsica per a entendre tota la seva obra i trajectòria de recerca, basant-se en l'estructuralisme figuratiu i la classificació de les imatges. Conté el quadre classificatori de les imatges. El 1982 va ser traduïda per Taurus al castellà.

31.- DURAND, Gilbert. – *Mythe, thèmes et variations / Gilbert Durand, Chaoying Sun ; préface de Michel Maffesoli*. – Paris : Desclée de Brouwer, 2000. – 271 p. – (Sociologie du quotidien).

Aportació del seu pensament recent.

32.- DURAND, Gilbert. – *Mitos y sociedades : introducción a la mitología ; traducción, Sylvie Nante; [Prefacio: "La razón de las imágenes" por Michel Cazenave]*. – Buenos Aires : Biblos, 2003. – 192 p. – (Colección Daimon).

Obra de maduresa que ja permet oferir una síntesi del seu pensament, interessant per al públic hispànic i hispanoamericà.

33.- DURAND, Gilbert. – *Lo Imaginario ; prólogo de Jean-Jacques Wunenburger ; traducción y epílogo de Carme València ; "Imaginario : estudios generales" de Montserrat Prat*. – Barcelona : Ediciones del Bronce. – 2000. – 165 p. – (Textos del Bronce ; 22).

Síntesi durandiana, traduïda abans que l'anterior; els tres autors que hi intervenen van procurar sentar una infraestructura per al públic hispànic i hispanoamericà, a la vegada que enllaçaven ideològicament amb el nou mil·lenni.

34.- DURAND, Gilbert. – *De la mitocrítica al mitoanálisis : figuras míticas y aspectos de la obra ; introducción, traducción y notas de Alain Verjat*. – Barcelona : Anthropos, 1993. – 366 p. – (Autores, textos y temas. Hermeneusis ; 12).

Traducció de *Figures mythiques et visages de l'oeuvre* ; Paris : Berg International, 1979.

35.- *Le MYTHE et le mythique*. – Paris : Albin Michel, 1987. – 224 p. – (Cahiers de l'hermetisme). – (Colloque de Cerisy). – Conté un article de Gilbert Durand.

Durant més d'una dècada, Cerisy-la-Salle fou un lloc de trobada dels professors de Grenoble i també dels de Barcelona. Es publiquen tots els "Colloque de Cerisy".

36.- COL·LOQUI Internacional sobre els Valors Heurístics de la Figura Mítica d'Hermes (1985 : Barcelona). – *Actes : Barcelona, 21-22 de març 1985 / Grup de Recerca sobre l'Imaginari i Mitocrítica / Alain Verjat, ed.* – Barcelona : Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Departament de Filologia Francesa i Provençal, 1986. – 344 p. – (Mythos). – Conté bibliografia de G. Durand i A. Verjat.

L'assistència a aquest col·loqui de Gilbert Durand, Simone Vierende, Andrés Ortiz-Osés i d'altres va ser el baptisme de foc per al GRIM (Grup de Recerca de l'Imaginari i Mitocrítica), adscrit a la Universitat de Barcelona, dirigit pel Dr. A. Verjat i format el 1984. El mite d'Hermes fou el punt de reflexió proposat per G. Durand, al final del segle XX.

37.- DURAND, Gilbert. – "Préface". – IN: SÉBILLOT, Paul. – *Le ciel, la nuit et les esprits de l'air.* – Paris : Imago, 1982. – P. 9-13. – (Le folklore de France ; 1).

Revalorització d'aquest folklorista francès. La Biblioteca de Catalunya té primeres edicions de Sébillot.

38.- DURAND, Gilbert. – *Science de l'homme et tradition : le nouvel esprit anthropologique.* – Paris : Albin Michel, 1996. – 239 p. – (La Pensée et le Sacré). – N'hi ha reedicions.

Durand anuncia una sola Ciència de l'Home, fruit del seu treball interdisciplinari, on conflueixen tots els coneixements humans. Totes les branques científiques menen, són necessàries – complementarietat – per a l'estudi de l'ésser humà i el seu entorn.

CENTRES DE RECERCA DE L'IMAGINARI (C.R.I.) Difusió i recerques de l'obra de Gilbert Durand i col·legues

GRENOBLE

39.- *ITINÉRAIRES imaginaires / Centre de Recherche sur l'Imaginaire; présenté par Simone Vierende.* – Grenoble : Ellug : Université des langues et lettres de Grenoble, 1986. – 115 p., [6] f. de làms.

Aquests números 39, 40 i 41 són fruit de jornades celebrades a la Universitat de Grenoble, amb assistència de professors de literatura, sociòlegs, historiadors de les religions, etc., com també de nombrosos assistents de França, Barcelona, etc. Simone Vierende va ser la directora del Centre de Recherches sur l'Imaginaire de Grenoble, després de la jubilació de Gilbert Durand. La seva personalitat intel·lectual i humana, hospitalària, va ser clau per al desenvolupament i consolidació del C.R.I. En aquells moments, la visió de futur del Centre National de la Recherche Scientifique, C.N.R.S. de París, va fer que subvencionés els programes del C.R.I. de Grenoble i els dels centres col·laboradors.

40.- *ESPACES et imaginaire : ville-montagne-carrefours / Michel Maffesoli... [et al.] ; en manière de prélude au parcours de quelques "espaces imaginaires"... Simone Vierende.* – Grenoble : Presses universitaires de Grenoble, 1979. – 106 p. – (Bibliothèque de l'imaginaire).

41.- *Le RETOUR du mythe / Jean-Pierre Sironneau... [et al.] ; préface, S. Vierende.* – Grenoble : Presses universitaires de Grenoble, 1980. – 125 p. – (Bibliothèque de l'imaginaire).

42-43.- *IRIS : revue du Centre de Recherche sur l'Imaginaire de Grenoble*. – N° 1 (2e trimestre 1986)- . – Grenoble: Centre de Recherche sur l'Imaginaire, 1986- . – Directora: Simone Vierende.

Revista del CRI.

44.- CENTRE DE RECHERCHE SUR L'IMAGINAIRE, Journées annuelles (1988 : Grenoble). – *MYTHE ET RÉVOLUTIONS : Journées annuelles de travail du Centre de recherche sur l'Imaginaire de Grenoble, 25-26 novembre 1988 / textes réunis par Yves Chalas*. – Grenoble : Presses universitaires de Grenoble, 1990. – 350 p. – Conté: articles de Gilbert Durand, Simone Vierende i Alain Verjat.

Jornades amb motiu del bicentenari de la Revolució Francesa. Aquest col·loqui va comptar amb la presència de René Alleau i Gilbert Durand. Yves Chalas és sociòleg.

45.- CHAUVIN, Danièle. – *L'oeuvre de William Blake : apocalypse et transfiguration*. – Grenoble : Ellug, Université Stendhal, 1992. – 283 p., [1] f. : il.

Danièle Chauvin va succeir Simone Vierende en la direcció del C.R.I. de Grenoble, després de la seva jubilació. Aplica tècniques de mitoanàlisi a l'obra de W. Blake.

46.- *La MUSIQUE souvent... : essais sur l'imaginaire musical : Colloque et séminaires du Centre de Recherche sur l'Imaginaire de Grenoble / François Berthier... Gilbert Durand, Alain Verjat, Simone Vierende... [et al.]*. – Grenoble : Université de Grenoble III, 1984. – 105 p. : il. – (Recherches et travaux. Université de Grenoble III. Hors série ; n° 2).

Mostra de treballs de recerques de l'Imaginari musical.

BÈLGICA. Université de Mons

47.- *Cahiers internationaux de Symbolisme*. – Mons : Centre Interdisciplinaire d'Études Philosophiques de l'Université de Mons, 1962- .

Prestigiosa revista de Simbologia teòrica i aplicada. El nostre núm. 4 dóna el sumari dels núms. 1 (1962) al 27-28 (1975).

DIJON. Université de Bourgogne

El professor **Jean-Jacques Wunenburger**, vinculat a Gilbert Durand i a Grenoble (que continua la seva trajectòria pròpia), va iniciar, el 1993, una etapa de consolidació del Centre de Recherche sur l'Imaginaire (C.R.I.) amb la fundació paral·lela de l'Association pour la recherche sur l'Image i la publicació del *Bulletin* (núm. 50). Aquesta revista relaciona tots els centres de recerques del món, d'una manera àmplia. S'hi troben notícies de col·loquis, informació durandiana, activitats dels centres, recerques dels investigadors aïllats, bibliografia recent, ressenyes, etc. Constatem aquí, per segona vegada (Eranos + Grenoble) que per a l'èxit i continuïtat de les recerques cal una infraestructura administrativa i intel·lectual.

Dijon també és la seu de l'**Association des Amis de Gaston Bachelard**, dirigida per **Jean Libis** (núm. 3), que realitza una important tasca de coordinació literària. Publica els *Cahiers Gaston Bachelard* (núm. 20-21) i el *Bulletin des Amis de Gaston Bachelard*.

48.- WUNENBURGER, Jean-Jacques. – *Philosophie des images*. – Paris : Presses universitaires de France, 1997. – 322 p.

J.-J. Wunenburger ve del camp filosòfic.

49.- WUNENBURGER, Jean-Jacques. – "Imágenes de las formas urbanas". – IN: *La FUNDACIÓN de la ciudad : mitos y ritos en el mundo antiguo* / editors: Pedro Azara... [et al.]. – Barcelona : Edicions UPC, 2000.– P. 16-31. – (Arquitect ; 12. ETSAB). – Obra de 177 p.

Col·loqui internacional celebrat a Barcelona, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. Pedro Azara ha comissariat diferents exposicions a Barcelona i és amic personal de J.-J. Wunenburger.

50.- *Bulletin de liaison des centres de recherches sur l'imaginaire*. – Dijon : Association pour la recherche sur l'image, [1993]- . – La Biblioteca de Catalunya hi està subscripta.

Revista molt important, descrita anteriorment.

PARIS. CEAQ

El CEAQ (Centre d'Études sur l'Actuel et le Quotidien) va ser fundat el 1982 a París, per **Michel Maffesoli** i Georges Balandier, professors de la Universitat de la Sorbonne, de París. Els tipus de recerques que s'hi publiquen fan referència a les noves formes de vida social, i a l'Imaginari en totes les seves dimensions. Publica les revistes *Sociétés* i *Cahiers de l'Imaginaire*. Es relaciona amb tots els C.R.I. i institucions del món. És un centre molt actiu.

51.- MAFFESOLI, Michel. – *De la orgía : una aproximación sociológica* ; traducció de Manuel Mandianes. – Barcelona : Ariel, 1996. – 198 p. – (Ariel ; 155). – Títol original, *L'ombre de Dionisos : contribution à une sociologie de l'orgie*.

52.- MAFFESOLI, Michel. – *El tiempo de las tribus : el declive del individualismo en las sociedades de masas* ; prólogo de Jesús Ibáñez ; traducció de Bernardo Moreno Carrillo. – Barcelona : Icaria, 1990. – 284 p. – (La mirada transversal ; 1).

53.- *CAHIERS DE L'IMAGINAIRE*. – Toulouse : Privat ; Paris : L'Harmattan, 1988- .

Revista fundada per Gilbert Durand i Michel Maffesoli. Té un caire sociològic.

PERPINYÀ. EPRIL. Universitat de Perpinyà

54.- COLLOQUE international de Perpignan (1982). – *Les IMAGINAIRES des Latins : actes du Colloque international de Perpignan, 12-13-14 novembre 1991* / organisé par l'E.P.R.I.L., **Équipe pour la Recherche sur l'Imaginaire de la latinité, dirigée et coordonné par Joël Thomas**. – Perpignan : Presses Universitaires de Perpignan, 1992. – 206 p. – Cahiers de l'Université de Perpignan. – "Avant-propos" / Joël Thomas.

Referència al centre de recerques de Perpinyà, ubicat a la Universitat.

BARCELONA. Universitat de Barcelona. GRIM

El 1978, el Dr. Alain Verjat va ser nomenat per Simone Vierne delegat del Centre de Recherches sur l'Imaginaire (C.R.I.) de Grenoble a l'Estat espanyol, per programar recerques, etc. La trajectòria personal renovadora del professor Verjat el va portar a participar en nombrosos congressos i a impartir classes o cursos de doctorat explicant i revisant el pensament durandià. El 1984 va fundar el GRIM, adscrit al Departament de

Filologia Francesa de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona. La primera publicació editada pel Dr. Alain Verjat, director del GRIM (Grup de Recerca de l'Imaginari i Mitocrítica) és el núm. 36 de la llista. Aquest primer col·loqui de Barcelona va comptar amb la presència de Gilbert Durand, Simone Vierne, Andrés Ortíz-Osés i d'altres, a la UB. Una altra publicació d'aquesta primera època és l'obra citada al núm. 6.

55.- *La MÉTHODE à l'oeuvre : 1: "Un coeur simple" de Gustave Flaubert : Actas I Simposio Internacional* / edició de Alicia Piquer, Alain Verjat. – Barcelona : Universitat de Barcelona, 1992. – 217 p.

Col·loqui organitzat pel G.R.I.M. Amb articles de professors d'altres universitats.

56.- VERJAT, Alain. – "Mitos románticos". – IN: *ROMANTICISMO y fin de siglo.* – Barcelona : PPU : Universitat de Barcelona, Divisió de Ciències Humanes i Socials : Càtedra Ramon Llull, Estudi General Lul·lià, 1992. – P. 455-465. – Obra de 465 p.

Article personal seleccionat per la riquesa del discurs expositiu.

57.- VERJAT, Alain. – "Cronología, introducción, traducción inédita, bibliografía, notas, índice". – IN: CHRÉTIEN DE TROYES. – *Li contes del graal.* – Barcelona : Bosch, 1995. – 644 p. – (Erasmus : textos bilingües. Textos románicos).

Aportació personal del Dr. Verjat sobre el Graal, a més del treball filològic d'un text clàssic.

58.- VERJAT, Alain. – "Pròleg i notes". – IN: Valéry, Paul. – *La jove Parca* ; versió catalana de Xavier Benguerel. – Barcelona : Edicions 62, 1980. – 84 p. – (Els llibres de l'Escorpí. Poesia ; 59).

Obra primerenca on destaca ja la sensibilitat d'aquest professor i crític literari.

VITRINA 2

VIDA CULTURAL A BARCELONA : 1940-1960

Els historiadors reconeixen que la colònia alemanya resident a Barcelona pels voltants dels anys quaranta encara no s'ha estudiat prou.

Per a la Biblioteca de Catalunya aquesta època és també de represa. No sols perquè va canviar del carrer del Bisbe a l'Hospital de la Santa Creu, sinó perquè les seccions internes van sofrir una reestructuració.

Mn. Higiní Anglès va seguir essent el cap de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya; a la vegada també era director de l'Institut Español de Musicología del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, del veí carrer de les Egipcíaques.

Marius Schneider, anteriorment a la Segona Guerra Mundial, ja havia mantingut relacions amb Mn. Higiní Anglès. Durant aquest període dels anys quaranta va visitar Barcelona, com ho acrediten les seves dues inscripcions com a lector a la Biblioteca de Catalunya. També ens consta documentalment que va ser lector de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Marius Schneider va publicar molts articles a l'*Anuario musical* de Barcelona i a les publicacions del C.S.I.C., a Barcelona i a Madrid.

Així com Gilbert Durand manté com a base de recerca primigènica la IMATGE, Marius Schneider proposa el SO (tro), el RITME. El resultat fou l'aplicació de les seves

teories simbolicomusicals a les civilitzacions antigues i als claustres de Sant Cugat del Vallès i Santa Maria de Ripoll, entre d'altres.

Dins del camp de recerca i creació de la Simbologia fou el mestre de Juan-Eduardo Cirlot, en paraules i escrits del mateix Cirlot.

Marius Schneider ha estat objecte d'una tesi doctoral de musicologia (2003) per part de Bernhard Bleibinger, que ha visitat a més dels de Barcelona, molts arxius alemanys i d'Europa, seguint la trajectòria de Schneider. L'investigador Jaime D. Parra, autor d'una tesi sobre Juan-Eduardo Cirlot, ha estudiat també la influència de Marius Schneider sobre Cirlot.

L'obra més important de Cirlot és el *Diccionario de símbolos*, malgrat ser un gran polígraf.

En aquesta època, la importància del Consejo Superior de Investigaciones Científicas –on també entraria a investigar el Dr. Romeu Figueras– fou gran, ja que per fi es van poder canalitzar institucionalment les recerques sobre etnografia, musicologia, folklore, etc., que s'havien iniciat a principi del segle XX, en l'època de la Mancomunitat de Catalunya i que a causa dels talls històrics, mai no es van poder consolidar.

Més tard, durant els anys seixanta, de l'estudi de la tradició i folklore es passa a les recerques de l'Antropologia a les universitats. I avui, els rituals, formes de la vida quotidiana i mites han esdevingut matèria òptima dels departaments universitaris que tracten sobre la història de les religions, mitologia, etc.

59.- *CATALUNYA durante el franquismo* / dirección, Josep Maria SOLÉ SABATÉ. – Barcelona : La Vanguardia, [ca. 1980]. – 327 p. : il. – (Biblioteca de La Vanguardia).

Obra d'informació històrica que dona el marc necessari per situar la Barcelona i institucions de la postguerra, amb fotografies valuoses.

60.- CALVO, Lluís. – "L'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya: el projecte noucentista de renovació i institucionalització de l'Etnografia Catalana". – IN: *Aportacions a la història de l'antropologia catalana i hispànica : cicle de conferències celebrat a Barcelona els dies 14, 15 i 16 de novembre de 1991* ; edició a cura de Lluís Calvo i Calvo. – Barcelona : Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1993. – P. 43-62. – Obra de 273 p.

Diverses conferències per a entendre la història cultural catalana del segle XX.

61.- BILBENY, Norbert. – *Filosofia contemporània a Catalunya*. – Barcelona : EDHASA, 1985. – 397 p. – (El punt).

Els números 61 i 62 contenen informació històrica útil pel treball.

62.- *La filosofia a Catalunya durant la transició, 1975-1985* / edició a cura d'Àngel CASTIÑEIRA. – Barcelona : Acta, Fundació per a les Idees i les Arts, 1989. – 173 p. (QUADERNS ; núm. 4. [Monogràfic]).

63.- *BIBLIOTECONOMÍA : boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*. Año 1, n.º. 1 (enero/marzo 1944)-2a època, any 33, núm. 80 (1976). – Barcelona : la Escuela, 1944-1976.

Aquesta revista descriu l'etapa en la qual el director de la Biblioteca de Catalunya, Dr. Felipe Mateu Llopis, ho era també de les tres institucions històriques de cultura, hereves de la Mancomunitat i de la Generalitat de Catalunya: l'Escola, la Biblioteca de Catalunya i les Biblioteques Populars. A *Biblioteconomía* també hi ha seccions de notícies, on es poden reconstruir les conferències i activitats de la Biblioteca de Catalunya. Així, hi consta informació

sobre l'Institut Español de Musicología del C.S.I.C. del qual Mn. Higiní Anglès era director, a la vegada que també ho era de la Secció de Música de la Biblioteca de Catalunya, conferències de Marius Schneider, Josep Romeu Figueras, ressenyes de llibres, etc.

64.- *El MÓN de Joan Amades* / Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular. – Barcelona : Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1990. – 336 p. : il.

Obra signada per diversos autors, interessa per la difusió de l'obra de Joan Amades i una munió de dades històriques i cronològiques que situen l'antropologia catalana dins d'un context científic internacional.

65.- ORS, Eugeni d'. – *Oraciones para el creyente en los Ángeles*. – Precedidas de un estudio de Paul-Henri Michel. – Barcelona : Edit. Apolo, 1940. – 60 p. – (Colección Azor ; 5).

Després dels anys quaranta, Eugeni d'Ors va ser conegut a Europa, especialment com a crític d'art. En canvi, a Barcelona, va obrir un món nou a J.-E. Cirlot amb: ORS, Eugeni d'. – *Introducción a la vida angélica : cartas a una soledad*. – Buenos Aires : Editoriales Reunidas, 1941. – 208 p. Eugeni d'Ors també ens interessa perquè en la postguerra torna a reprendre el fil de la revisió de la ciència de la cultura.

66.- ORS, Eugeni d'. – *Cézanne*. – Barcelona : El Acanalado, 1999. – 199 p. – (El Acanalado ; 4).

Valoració de l'Ors crític d'art.

MARIUS SCHNEIDER (1903-1982)

Musicòleg alemany. El 1934 era director de l'arxiu fonogràfic del Museu Etnogràfic de Berlín. Pel gener de 1944, col·labora amb l'Institut Español de Musicología del C.S.I.C. de Barcelona, amb Mn. Higiní Anglès. El 1951 investiga a Alemanya a la Universitat de Colònia. Es relaciona amb Elémire Zolla d'Itàlia i Juan-Eduardo Cirlot a Barcelona. Conegut internacionalment en el camp de l'etnomusicologia.

Schneider demostra que les idees primitives, els rites, s'han conservat de manera latent i patent; han estat reelaborades en diferents cultures al llarg del temps, i detecta correspondències simbòliques musicals. El seu referent és el Cosmos, a diferència de Durand que té una visió antropocèntrica.

67.- ROMEU I FIGUERAS, Josep. – *Quadern de memòries*. – Barcelona : Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003. – (Biblioteca Serra d'Or ; 305). – Interessant per l'ambient cultural a Barcelona i perquè descriu el marc del Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

J. Romeu i Figueras dóna testimoni del pas de M. Schneider pel C.S.I.C. de Barcelona, i de la seva relació musical amb Mn. Higiní Anglès.

68.- SCHNEIDER, Marius. – Articles diversos. – IN: *Anuario musical*. – Barcelona : Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Institución Milá y Fontanals, Unitat Estructural de Investigación de Musicología, 1 (1946)- .

Des dels primers números, M. Schneider escriu a l'*Anuario musical*, i ocupa un lloc de col·laborador a l'Institut de Musicología del C.S.I.C.

69.- ROMEU I FIGUERAS, Josep. – *El mito de "El Comte Arnau" en la canción popular, la tradición legendaria y la literatura*. – Barcelona : Archivo de Etnografía y

Folklore de Catalunya, C.S.I.C., 1948.- XXIII, 272 p. – (Publicación del Archivo de Etnografía y Folklore de Catalunya).

L'obra va ser la tesi doctoral del Dr. J. Romeu Figueras. L'autor estudia i recrea aquest mite català. Conté un capítol sobre Marius Schneider.

70.- PELINSKI, Ramón. – *Presencia del pasado en un cancionero castellonense : un reestudio etnomusicológico*. – Castelló de la Plana : Publicacions de la Universitat Jaume I ; Servei de Publicacions : Diputació de Castelló, 1997. – 282 p. – (Biblioteca de les aules ; 5).

Conté un estudi sobre Schneider que comença amb un breu esboç biogràfic situant el musicòleg a Barcelona a principi dels anys quaranta i descrivint les seves realitzacions en treballs de camp.

71.- SCHNEIDER, Marius. – *El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas : ensayo histórico-etnográfico sobre la subestructura totemística*. – Barcelona : Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Instituto Español de Musicología, 1946. – VII, 465 p. : il. – (Monografías. Instituto Español de Musicología ; 1).

Obra cabdal, reeditada per Siruela el 1998. Aplica les seves idees d'etnomusicologia a la lectura dels clastres de Sant Cugat del Vallès i de Santa Maria de Ripoll. A l'apartat bibliogràfic final queda constància de les cites i fonts catalanes que Schneider va consultar.

72.- ANGLÉS, Higiní. – "L'école espagnole". – IN: *Histoire de la musique / sous la direction de Roland-Manuel*. – I, vol. 2. – Paris : Gallimard, 2001. – P. 1355-1385.

73.- SCHNEIDER, Marius. – "Le rôle de la musique dans la mythologie et les rites des civilisations non européennes". – IN: *Histoire de la musique / sous la direction de Roland-Manuel*. – I, vol. 1 : "Des origines à Jean-Sébastien Bach". – Paris : Gallimard, 2001. – P. 131-214.

Els articles dels números 72 i 73, dins d'una obra unitària d'història de la música, demostren el reconeixement internacional de tots dos.

74.- BIBLIOTECA DE CATALUNYA. – TARGETA DE LECTOR. – Inscripció de lector, primera vegada, a la Biblioteca de Catalunya: 18 de juny de 1940. Avalador: Mn. Higiní Anglès, musicòleg.

75.- BIBLIOTECA DE CATALUNYA. – TARGETA DE LECTOR. – Inscripció de lector, segona vegada: 27 de març de 1944. Avalador: Mn. Higiní Anglès, musicòleg.

76.- Referència de la tesi doctoral de Bernhard Bleibinger. – Munic, 2003. – En premsa.

BLEIBINGER, Bernhard. – Marius Schneider und der Symbolismo : ensayo musicológico y etnológico sobre un buscador de símbolos. – Professor director: Prof. i.V. Dr. Franz Körndle. – Lectura: febrero 2003. – Institut für Musikwissenschaft, Ludwig-Maximilians-Universität. – München.

77.- SCHNEIDER, Marius. – *Il significato della musica* ; introduzione di Elémire Zolla ; traduzioni dal tedesco e dal francese di Aldo Audisio, Agostino Sanfratello e Bernardo Trevisano. – 2a ed. – Milano : Rusconi, 1981. – 283 p. : il.

Elémire Zolla considerava Schneider com el seu mestre.

La relació personal entre Marius Schneider i el professor **Elémire Zolla** va permetre també obrir un lligam entre el professor italià, Barcelona i Cirlot.

Dins d'un context europeu i universal, **Durand, Schneider, Zolla i Cirlot** revisen els fonaments de la cultura occidental, amb unes mateixes eines i una metodologia comparada, però amb aportacions personals diferents. Recentment, el relleu generacional, valorant la figura de Zolla, a més dels editors de Barcelona, l'han pres el professor català, ensenyant a Roma, Valentí Gómez Oliver, Jaime D. Parra i d'altres.

78. – PARRA, Jaime D. – "La música como base estructuradora de la obra de Juan-Eduardo Cirlot". – IN: *AEDOM : boletín de la Asociación Española de Documentación Musical*. – Madrid : AEDOM. – Año 5, nº. 1 (enero-junio 1998), p. 7-73. – Il·lustracions de Marius Schneider.

L'autor estudia Cirlot, però es veu obligat a citar també el musicòleg M. Schneider. Exposem dibuixos i notes d'aquest.

Elémire ZOLLA

E. Zolla, pels seus orígens, pertany a la cultura italiana, occidental; però també coneix molt bé la cultura oriental. Traspassat fa pocs anys, aquest professor universitari de Roma va ser deixeble i seguidor de l'obra de M. Schneider, en l'etapa italiana d'aquest musicòleg. Va treballar també la figura de **l'androgin i els processos alquímics**.

79.- ZOLLA, Elémire. – *Los arquetipos* ; traducción, Esdras Parra. – Caracas : Monte Ávila Editores, 1983. – 200, [4] p. – (Estudios).

La Simbologia del segle XX, considera el símbol com una manera de coneixement que té per objecte ideal la realitat metafísica. Dels símbols i formes s'arriba als arquetips que ens menen a l'ontologia.

80.- ZOLLA, Elémire. – *Una introducción a la alquimia : las maravillas de la naturaleza* ; [traducción de José María Pinto]. – Barcelona : Paidós, 2003. – 670 p. : il. – (Paidós orientalia ; 83).

Recordem els textos alquímics de René Alleau i Mircea Eliade.

81.- ZOLLA, Elémire. – *Las tres vías : tres caminos hacia la liberación : lógica, devoción, ultraje*. – Barcelona : Paidós, 1997. – 105 p. – (Paidós orientalia; 54).

82. – ZOLLA, Elémire. – *Le Tre vie*. – Milano : Adelphi Edizioni, 1995.

83.- ZOLLA, Elémire. – *Los místicos de Occidente* ; traducción de José Pedro Tosaus Abadía. – Barcelona : Paidós, 2000. – 4 vol.

La primera edició és del 1963. Obra que revisa el pensament occidental, amb textos antològics.

JUAN-EDUARDO CIRLOT (1916-1973)

Aquest escriptor polígraf (poeta, músic, crític d'art, simbòleg) enriqueix avui encara el món cultural i és plenament vigent, i un referent dins del camp de la Simbologia.

La seva obra té una trajectòria personal molt precisa, contundent, especialment cercant el "Centre", l'eix que ha de regir tota obra literària, tota creació, el punt entorn

del qual s'ha d'ordenar qualsevol cosmogonia. En aquesta recerca, però, hi ha molts aspectes místics i utilitza multitud de recursos intel·lectuals i artístics.

A més de Marius Schneider, es va relacionar amb els principals grups avantguardistes de Barcelona: Dau el Set, Círculo Manuel de Falla, etc.

84.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Diccionario de símbolos* ; [epílogo : "Las ediciones del *Diccionario de símbolos*" por Victoria Cirlot]. – 7ª ed. – Madrid : Siruela, 2003. – 520 p. : il. – Conté: "Prólogo a la primera edición", 1958 ; "Prólogo a la segunda edición", 1969 / Juan Eduardo Cirlot.

Una de les obres cabdals de Cirlot. Traduïda a l'anglès i a altres llengües

85.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Tàpies*. – Barcelona : Omega, 1960. – 92 p. – (Poliedro).

Obra de transició.

86.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Bronwyn* ; edición [e introducción] de Victoria Cirlot. – Madrid : Siruela, 2001. – 676 p. : il. – (Libros del tiempo ; 138).

És una obra de concepció poètica basada en la mística àrab, en tradicions cabalístiques i orientals.

87.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Amor*. – [S.l. : s.n.], 1951. – 16 f.

Obra poètica de la primera època, que conté un poema dedicat al seient de lector que ocupava a l'antiga Biblioteca Central de la Diputació de Barcelona, avui Biblioteca de Catalunya.

88.- BIBLIOTECA DE CATALUNYA. – TARGETA DE LECTOR. – Inscripció de lector de J-E. Cirlot a la Biblioteca de Catalunya: 23 d'agost de 1951. Avalador: Gustau Gili, editor.

89.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – "La simbología de Marius Schneider : homenaje a un gran maestro". – IN: *ROSA CÚBICA*, nº 9, 10, 11 : "La Tradición Otra". – Barcelona, Primavera 1993. – P. 100-102.

Aquests números inclouen molts articles sobre Schneider i Cirlot.

90.- "CIRLOT y el no-dónde : primera antología crítica" / coordinación: Antonio Beneyto y Jaime D. Parra. – IN: *Barcarola : revista de creación literaria*. – Albacete : Ayuntamiento : Diputación Provincial de Albacete. – Nº. 53 (junio 1997), p. 49-191.

Dossier Cirlot. Articles de Victoria Cirlot, Lourdes Cirlot, Jaime D. Parra, Clara Janés, Gemma Mañá, Javier Barreiro, Enric Granell, José Corredor Matheos, Miquel Porter i Moix...et al. Aportacions del Cirlot immers en la mística suff i en els símbols.

91.- PARRA, Jaime D. – *Bronwyn : ciclo poético, forma y figura proyectiva de la obra de Juan-Eduardo Cirlot* [microforma]. – Barcelona : Publicacions Universitat de Barcelona, 1998. – 3 microfítxes, 1 fullet (10 p.). – (Col·lecció de tesis doctorals microfítxades ; 3373). – Tesi doctoral–Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Hispànica, 1997. Director : Luis Izquierdo de Salvador.

Obra bàsica, important per la teoria, creació literària i aparat bibliogràfic i documental. Juan-Eduardo Cirlot va redescobrir la cultura celta mitjançant un film de Charlon Heston : *El señor de la guerra*, amb unes conseqüències personals iniciàtiques.

92.- PARRA, Jaime D. – *Juan-Eduardo Cirlot y Abraham Abulafia : el cabalismo catalano-aragonés y los orígenes de la poesía experimental española*. – Zaragoza : Diputación de Zaragoza ; Huesca : Diputación de Huesca, 1966. – Separata de : *El bosque*, 12 (marzo 1996), p. 5-14 : il.

93.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Suite atonal* [enregistrament sonor]. – BRONWYN, N. – *Inger permutaciones*. – Alborraia : E.G. Tabalet, 1996. – 1 disc sonor (CD). – Editat amb motiu de l'exposició "Mundo de Juan Eduardo Cirlot", IVAM Centre Julio González, 19 de setembre al 17 de novembre, 1996.

Aquesta peça pertany a l'època en la qual Cirlot es relacionava amb el Círculo Manuel de Falla, a final dels anys quaranta.

94.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *La imagen surrealista*. – València : IVAM Centre Julio González : Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1996. – 51 p. – Llibre publicat amb motiu de l'exposició "Mundo de Juan Eduardo Cirlot", IVAM Centre Julio González, 19 de setembre al 17 de novembre, 1996.

Recuperació d'aquest text teòric.

95.- PARRA, Jaime D. – *El poeta y sus símbolos : variaciones sobre Juan-Eduardo Cirlot*. – Barcelona : Ediciones del Bronce, 2001. – 220 p. – (Textos del Bronce ; 28).

Obra bàsica redactada després de la tesi doctoral de l'autor. Hi ha capítols que fan molt atraient la figura de Cirlot, en uns temps difícils per als investigadors. Important bibliografia.

96.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *El mundo del objeto : bajo la luz del Surrealismo ; ilustrado con 45 figuras seleccionadas por el autor*. – Barcelona : Producciones Editoriales del Nordeste, 1953. – 93 p. : il.

Obra que capta la sensibilitat de la seva època. Des del Dadaisme, l'objecte era motiu de culte. Cirlot revisa i sacralitza l'objecte, amb visió pròpia; per exemple, les espases.

97.- CIRLOT, Juan-Eduardo [Monogràfic]. – *MUNDO DE JUAN EDUARDO CIRLOT : IVAM Centre Julio González, 19 setiembre al 17 noviembre 1996 ; coordinació Maria Casanova*. – València : Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1996. – 365 p. – Catàleg de l'exposició.

Aquesta exposició realitzada per Enric Granell permet recuperar l'obra de Cirlot, és un punt de partida perquè sigui conegut per les noves generacions.

98.- CIRLOT, Juan-Eduardo. – *Confidencias literarias ; edición de Victoria Cirlot*. – Madrid : Huerga & Fierro, 1996. – 169 p. – (La Rama dorada ; 8). – Recull d'articles publicats en diverses publicacions periòdiques entre 1944 i 1971.

VITRINA 3. – APLICACIONES. JULES VERNE (1828-1905). OBRES

OBRES ORIGINALS

Aquest autor va ser un precursor i un gran creador de ficció. Algunes de les seves intuïcions s'han complert al llarg del segle XX. La riquesa dels ambients que descriu: l'aire, els oceans, el fons del mar, el centre de la terra, la Lluna, els grans viatges, són una font d'imatges, d'espais i d'escenaris per entendre L'IMAGINARI HUMÀ i on l'home pot somniar, refugiar-se, evadir-se o viure, simplement. També ha analitzat l'esperit humà amb profunditat, de vegades descrivint l'ésser humà en els seus límits. Tot això dins d'un món canviant, ple d'avenços tècnics i científics.

Aquí presentem també la publicació d'un dels seus manuscrits pòstums, núm.116.

Si volgudament repetim els títols, és per donar elements comparatius referents a les diferents edicions.

Remarquem les edicions a cura de Simone Vierende, de Grenoble, que dona als pròlegs i cronologies una nova aportació metodològica.

99.- Verne, Jules. – *Découverte de la Terre*. – Paris : J. Hetzel et Cie, 1878 . – 464 p. : il. – (Bibliothèque d'éducation et de récréation). – (Les grands voyages et les grands voyageurs) . – (Collection J. Hetzel et Cie).

100.- Verne, Jules. – *Vingt mille lieues sous les mers*. – Nouvelle édition. – Paris : Collection Hetzel, 1869-1870. – 2 vol. – (Collection Hetzel).

101 – 102. – VERNE, Jules. – *Vingt mille lieues sous les mers* ; chronologie, introduction et archives de l'oeuvre par Simone Vierende. – Paris : Garnier-Flammarion, 1977. – 539 p. – (Garnier-Flammarion. Texte intégral ; 297).

103. – VERNE, Jules. – *Cinq semaines en ballon : voyage de découvertes en Afrique par trois anglais* ; illustrations par MM. Riou et de Montaut. – Paris : J. Hetzel et cie, [1885 ?] (Imprimerie Gauthier-Villars). – 267 p. : il. – (Collection Hetzel). – (Les mondes connus et inconnus).

104. – VERNE, Jules. – *Cinq semaines en ballon : voyage de découvertes en Afrique par trois anglais* ; chronologie, introduction et jugements critiques, 1863-1976 par Simone Vierende. – Paris : Garnier-Flammarion, 1979. – 332 p. – (GF-Flammarion ; 323. Texte intégral).

105. – VERNE, Jules. – *Cinq semaines en ballon : voyage de découvertes en Afrique par trois anglais* ; illustrations par MM. Riou et de Montaut. – Paris : Hachette, 1986. – 316 p. – (Voyages extraordinaires. Collection Hetzel). – (Les Intégrales Jules Verne). – Reedició actualitzada.

106. – VERNE, Jules. – *De la Terre à la Lune* ; (suivi de) *Autour de la Lune* ; chronologie, introduction et archives de l'oeuvre par Simone Vierende. – Paris : Garnier-Flammarion, 1978. – 458 p. – (Garnier-Flammarion. Texte intégral ; 305).

107. – VERNE, Jules. – *Voyage au centre de la Terre* ; chronologie, introduction, et archives de l'oeuvre par Simone Vierende. – Paris : Garnier-Flammarion, 1977. – 304 p. – (Garnier-Flammarion. Texte intégral ; 296).

108. – VERNE, Jules. – *Le tour du monde en quatre vingt jours* ; chronologie, introduction et archives de l'oeuvre par Simone Vierende. – Paris : Garnier-Flammarion, 1978. – (Garnier-Flammarion. Texte intégral ; 299).

109. – VERNE, Jules. – *Le château des Carpathes* ; illustrations par L. Benett. – Paris : Librairie Générale Française, 1987. – 241 p. – (Le livre de poche ; 4). – Reedició actualitzada de: Paris : J. Hetzel et Cie. Bibliothèque d'Éducation et de récréation. (Les voyages extraordinaires).

110.- VERNE, Jules. – *El castell dels Càrpats* ; traducció de Maria Antònia Oliver. – 2a ed. – Barcelona : Edicions de La Magrana, 1983. – 172 p. – (L'Esparver. Autors clàssics ; 1).

111.- VERNE, Jules. – *Hector Servadac : voyages et aventures à travers le monde solaire* ; dessins de P. Philippoteaux, gravés par Laplante. – Paris : Hachette, 1983. – 472 p. – (Voyages extraordinaires. Collection Hetzel). – (Les Intégrales Jules Verne). – Reedició actualitzada.

112. – VERNE, Jules. – *Héctor Servadac* ; versión española por Hermanos Sáenz de Jubera. – Barcelona : RBA, 2002. – 415 p. : il. – (Biblioteca Julio Verne).

113. – VERNE, Jules. – *El Esfinge de los hielos*. – Barcelona : Editors, 1986. – 219 p. : il.

114.- VERNE, Jules. – *Un descubrimiento prodigioso*. – Barcelona : Ediciones Juan Granica, 1985. – 148 p. – (Moby Dick ; 45. Narrativa).

115.- VERNE, Jules. – *Miquel Strogoff o el correu del Tsar* ; obra traduïda del francès per J. Bigordà. – Barcelona : Societat General Espanyola de Llibreria, 1930?. – 255 p. – (Biblioteca popular catalana ; 1).

116.- VERNE, Jules. – *Voyage à reculons en Angleterre et en Écosse* ; édition établie par Christian Robin. – Paris : Le Cherche midi éditeur, 1989. – 255 p. il. – (La Bibliothèque Verne). – Manuscrit inédit appartenant à la Ville de Nantes.

VITRINA 4. – APLICACIONES. JULES VERNE (1828-1905). Estudios

JULES VERNE. ESTUDIS SOBRE LA SEVA OBRA

Simone Vierne de l'Université Stendhal-Grenoble III va ser la iniciadora d'aplicar la metodologia de Gilbert Durand a l'autor francès **Jules Verne**, en la seva **tesi doctoral**, existent a la Biblioteca de Catalunya.

Ha publicat, a més, nombrosos llibres i articles sobre J. Verne. Aquesta revisió literària s'enriqueix a la vegada amb recursos de tests psicològics.

Ha investigat també el Test Arquetipal AT9 proposat per Yves Durand per explorar l'imaginari dels lectors adolescents, per a una millor comprensió personal i dins del món.

Presentem aquí algunes obres de crítica de Simone Vierne, a més dels pròlegs citats abans.

També fem constar que a la Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Romànica-Secció de Francès, el Dr. **Alain Verjat Massmann**, introductor de l'obra de Gilbert Durand a Barcelona i l'Estat espanyol, i corresponsal de la Universitat de Grenoble des del 1978, amic de Simone Vierne, com hem dit abans, a més de conferències, ha impartit cursos monogràfics de doctorat sobre l'obra de **JULES VERNE**. També és autor de publicacions sobre aquest gran fabulador.

117.- PARMÉNIE, A. – *Histoire d'un éditeur et de ses auteurs : P.-J. Hetzel, Stahl / A. Parménie et C. Bonnier de la Chapelle*. – Paris : Albin Michel, 1953. – 684 p., 16 p. de lám.

P.-J. Hetzel va ser l'editor de Jules Verne.

118.- VIERNE, Simone. – *Jules Verne : mythe et modernité*. – Paris : Presses Universitaires de France, 1989. – 173 p. – (Écrivains).

119-120.- VIERNE, Simone. – "Les refuges dans les romans de Jules Verne". – IN: *Le REFUGE / études de recherches réunies par Jean Burgos*. – Paris : Lettres Modernes, 1971-1973. – 2 vol. (vol. 1, p. 53-106 : il.). – (Circé : Cahiers du Centre de Recherche sur l'Imaginaire, 2-3).

Circé està molt vinculada a **Grenoble**.

121.- GRACIA CLAVERO, Isabel. – *El discurso pedagógico de Julio Verne en los viajes extraordinarios*. – Universidad de Barcelona, Departamento de Didáctica de la Lengua y de la Literatura, División de Ciencias de la Educación, Bienio 1992-1994. – 2 vol. – Tesi doctoral dirigida por la Dra. María Paz Battaner ; tutor Dr. Antonio Mendoza.

Un dels punts tractats per l'autora (pedagoga) fa referència al missatge amagat darrere l'escriptura.

122.- VIERNE, Simone. – *Jules Verne : une vie, une oeuvre, une époque*. – Paris : Balland, 1986. – 447 p. – (Phares).

123.- CHESNEAUX, Jean. – *Jules Verne : une lecture politique*. – Paris : François Maspero, 1982. – 200 p. – (FM/Fondations).

124.- SALABERT, Miguel. – *Julio Verne, ese desconocido*. – Madrid : Alianza, 1985. – 331 p. – (El Libro de bolsillo. Humanidades ; 112).

VITRINA 5 i 6. – RECERQUES DIVERSES A CATALUNYA I ESPANYA

OBRES DE REFERÈNCIA, BIBLIOGRAFIES, ENCICLOPÈDIES, ASSAIGS HISTÒRICS I METODOLOGIES DIVERSES

L'aportació de diferents estudiosos sobre el llegendari, l'antropologia, el cançoner popular, el folklore, és a dir, els més diversos costums i tradicions catalans, amb la seva idiosincràsia, ha estat cabdal a l'hora d'entendre alguns dels significats de l'Imaginari català dins de l'Imaginari universal.

En general, es pot dir que la resta dels estudis en el camp simbòlic de les aportacions catalanes és autòcton i anàrquic, fruit de la recerca solitària, lectures pròpies i metodologies amb diferents referents que els tres autors que estudiem. Alguns professors universitaris actuals han sentat càtedra i metodologia. D'altres van fer (i/o estan fent) una obra ingent amb les seves aportacions i amb la seva visió de futur, tenint com a referent la societat i la cultura catalanes, com per exemple Joan Amades o Xavier Fàbregas.

Presentem aquí les aportacions personals de diferents autors i diverses metodologies i concepcions dins de l'espai reduït que tenim.

No cal oblidar la tasca i les aportacions de les institucions oficials o privades, que no consten específicament en aquest opuscle: Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya, Arxiu d'Etnografia de Catalunya, universitats, etc.

Aquest estiu de 2004, Barcelona s'ha obert al món i a totes les cultures del planeta Terra. És per això que, dins de l'aprofitament de recursos a la qual ens obliga la nostra professionalitat i d'acord amb l'Administració, hem cregut adient gestionar uns aspectes de la Informació i dels Coneixements que poden contribuir a posar de relleu la importància dels fons patrimonial que conserva i guarda la Biblioteca de Catalunya.

DE L'EDAT MITJANA ALS NOSTRES DIES

125. – ALCORÀ. Fitxa de la Secció de Manuscrits de la Biblioteca de Catalunya. Repertori de manuscrits de Rafael Patxot i Jubert.

A l'últim terç del segle XIII, el món de les humanitats i les ciències del nostre país té un referent en **Ramon Llull**. Aquest polígraf introdueix, per primer cop a l'Europa occidental, textos en llatí, català i àrab sobre filosofia, teologia, medicina, dret, literatura. Llull es mou en una societat intercultural, formada per cristians, musulmans i jueus. Ell aprèn àrab, i tradueix i escriu obres en aquella llengua. Llull farà que el rei Jaume II de Mallorca fundi el monestir de Miramar com una escola de llengües per als missioners evangelitzadors dels "altres".

Al final del regnat de Pere III el Cerimoniós, aquest encarrega des de Saragossa, el 18 de novembre de 1381, a Ferrer Gilabert, procurador del regne de Mallorca, que faci traduir i copiar del llatí al romanç el text bàsic de l'Islam: l'Alcorà. Aquest text no es tornarà a traduir a la nostra llengua fins a l'edició de Mikel d'Epalza.

Tot això se sap gràcies al repertori manual de manuscrits que patrocina el mecenes Rafael Patxot i Jubert, repertori dipositat a la Secció de Manuscrits de la Biblioteca de Catalunya, tal com ho demostra la fitxa exposada.

Per raons d'espai, s'ha col·locat les obres dels núms. 14 i 15, al principi, en lloc d'aquesta àrea que és la catalana. El seu lloc, seguint un fil temàtic seria aquí. Després fem un salt en el temps fins al segle XIX.

126.- TORRAS I BAGES, Josep. – *La tradició catalana*. – 2a ed. – Barcelona : Edicions 62, 1988. – 404 p. – (Les millors obres de la literatura catalana ; 66).

Obra bàsica on s'esmenten els aspectes primordials i fundacionals de la catalanitat.

127.- PUJOLS, Francesc. – *Hiparxiologia o ritual de la religió catalana* ; edició de Joaquim Auladell i Joan Crexell. – Barcelona : Llibres de l'Índex, 2003. – 111 p. – (Els clàssics de l'Índex ; 2).

Obra de creació filosòfica, molt personal.

128.- *ANTROPOLOGÍA de los pueblos de España* / Joan Prat... [et al.], eds. – Madrid : Taurus Ediciones, 1991. – 793 p. – (Taurus universitaria. Ciencias sociales).

Obra de caire històric.

129.- PRAT I CARÓS, Joan. – *La mitologia i la seva interpretació*. – Barcelona : Llar del Llibre : Llibres de la Frontera, 1984. – 273 p. – (Coneguem Catalunya ; 7).

Obra capdavantera en la vida universitària del moment.

130.- *La cultura popular a Catalunya : estudiosos i institucions 1853-1981* / Llorenç Prats, Dolors Llopart, Joan Prat. – Barcelona : Fundació Serveis de Cultura Popular, 1982. – 163 p. : il. – (Cultura popular ; 1).

Obra de caire històric.

131.- BARBERÀ, Manuel. – "Foix, l'obscur". – IN: *LLEGIR FOIX* / Josep Romeu, Manuel Barberà, Rafael Santos Torroella, Jaume Vallcorba. – Lleida : Institut d'Estudis Ilerdencs, Fundació Pública de la Diputació de Lleida, 1995. – 71 p. – (Quaderns de l'Institut ; 10).

Manuel Barberà va realitzar la tesi doctoral sobre Gertrudis. Ha treballat i revisat tot el pensament literari i cultural català. Recomana la lectura de *La tradició catalana* de J. Torres i Bages.

132.- CERDÀ, Maria Àngela. – *Mites del Modernisme a Catalunya*. – Lleida : Pagès, 1993. – 109 p. – (Argent viu ; 7).

Aportació de recerques.

133.- RIBAS, Albert. – *Biografía del vacío : su historia filosófica y científica desde la Antigüedad a la Edad Moderna*. – Barcelona : Destino, 1997. – 490 p. – (Ensayos ; 35).

Assaig posterior a la seva tesi doctoral. Molt ben documentada.

134.- BADIOU, Maryse. – *Xavier Fàbregas : bibliografía (1951-1985)*. – Barcelona : Institut del Teatre, Diputació de Barcelona, 1993. – 243 p.

Important aportació de la bibliografia completa d'aquest autor, que va treballar d'una manera independent i creativa i omple tot un capítol en els anys de la represa.

135.- MASCARÓ, Joan. – *Diàlegs amb l'Índia*. – Palma de Mallorca : Moll ; Barcelona : Proa, 2001. – 172 p. – (La mirada; 49. La mirada filosòfica).

136.- DUCH I ÀLVAREZ, Lluís. – *Armes espirituals i materials : política*. – Barcelona : Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001. – 366 p. – (Antropologia de la vida quotidiana ; 4, 2). – (Biblioteca Serra d'Or ; 269).

Autor que coneix i esmenta Gilbert Durand en els seus assaigs històrics.

Centre TAVERTET (Osona). Dirigit per Raimon Pannikar

En aquests darrers anys, davant la importància que prenen les creences de tot tipus i, alhora, el consegüent diàleg interreligiós, el teòleg i pensador Raimon Pannikar ha fundat a Tavertet un centre d'estudis i recerques, com paral·lelament havia fet, des dels anys seixanta, Gilbert Durand a Grenoble, amb el Centre de Recerques de l'Imaginari.

Tornem a trobar el mateix esperit de diàleg intercultural i simbòlic en els materials exposats de les obres del Cercle d'Eranos. Raimon Pannikar és un prolífic autor, traduït al castellà i a totes les llengües, amb una trajectòria intel·lectual pròpia, arrelat a Catalunya i amb un extraordinari coneixement de l'Orient.

Una de les trobades a Tavertet va ser dedicada a la parla, a la llengua, amb assistència de prestigiosos filòlegs catalans.

137.- PANIKKAR, Raimon. – *Iconografía del espacio sagrado / textos*, Raimon Panikkar ; fotos, Kim Castells. – Barcelona : March, 2002. – 206 + [10] p. : il. – (Homenaje a Raimon Panikkar).

En aquesta obra l'editor March ha volgut establir una sintonia entre paraula i imatge, amb unes fotografies de gran qualitat.

138.- PANIKKAR, Raimon. – "La paraula, creadora de realitat". – IN: *Llenguatge i identitat : lexicosofia catalana. Simpòsium celebrat a VIVARIUM (Tavertet) els dies 12-13 i 19-20 de setembre de 1992* ; coordinat per Raimon Panikkar. – Barcelona : Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994. – P. 11-62. – Obra de 286 p. – (Biblioteca Milà i Fontanals ; 19).

Conté ponències i intervencions de Joan Martí i Castell, Norbert Bilbeny, Francesc Vallverdú, Aina Moll, Miquel Strubell, Joan Margarit, Carles Duarte, Isidor Marí, Joan Veny... [et al.].

139. – "ORTIZ-OSÉS, Andrés". – [Monogràfic]. – IN: *Anthropos: revista de documentació científica de la cultura*. – Barcelona : Anthropos. – N°. 57 (1986).

Aquest professor de la Universitat de Deusto, amb estudis a Alemanya, va tenir contactes amb la Fundació Eranos. La seva activitat docent universitària li ha permès formar una nova generació de filòsofs i professors a les universitats del País Basc. Andrés Ortiz-Osés, vinculat estretament amb l'Editorial Anthropos de Barcelona-Rubí, dirigeix col·leccions de simbologia i hermenèutica. Aquest número 57 és, a més, un referent bàsic per la bibliografia sobre simbologia que conté.

140.- *L'ISLAM d'avui, de demà i de sempre* / Equip CIDOB ; direcció, Mikel d'EPALZA. – Barcelona : Centre d'Estudis de Temes Contemporanis : Enciclopèdia Catalana, 1994. – 512. – (Col·lecció Temes contemporanis ; 1).

Estudis sobre l'Islam, dirigits pel traductor de l'Alcorà al català, prof. Mikel d'Epalza.

141.- THOM, René. – "Determinisme i innovacions", [seguit d'un col·loqui]. – IN: *PROCÉS a l'atzar : una convocatòria de Jorge Wagensberg* / P.T. Landsberg... René Thom, I. Prigogine... [et al.] ; edició de Jorge WAGENSBERG ; prefaci de Salvador Dalí. – Barcelona : Tusquets Editors, 1986. – P. 63-76. – (Superínfimos ; 7). – (Sèrie Metatemes ; 12). – Obra de 213 p.

Aquesta obra interessa tant per René Thom, vinculat a Gilbert Durand, com per Jorge Wagensberg, arrelat a Barcelona.

142.- JANER, Maria de la Pau. – *Les rondalles del cicle de l'espòs transformat : pervivència en la literatura catalana de tradició oral*. – Frankfurt am Main : Domus Editoria Europaea, 1993. – 595 p. – (Katalanistische Studien ; 1).

Publicació de la tesi doctoral d'aquesta autora. A la bibliografia cita Gilbert Durand i utilitza un gran repertori bibliogràfic. La tesina va ser publicada a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

143.- ORIOL i CARAZO, M. del Carme. – *Índex tipològic de la rondalla catalana* / Carme Oriol, Josep M. Pujol. – Barcelona : Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2003. – 404 p. – (Materials d'etnologia de Catalunya ; 2). – (Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional).

Obra de referència actual.

MITES CATALANS I CREACIÓ TEATRAL I POÈTICA

Les tres obres següents responen al tractament de l'alteritat, la cultura hebrea i un mite universal.

144.- MARTORI, Joan. – "Pròleg". – IN: Àngel Guimerà. – *La filla del mar*. – Barcelona : TNC : Proa, 2002. – P. 9-17. – Abril-juny 2002. – (Programa del Teatre Nacional de Catalunya).

L'autor treballa Guimerà. La temàtica de l'obra tracta el mitologema de l'alteritat.

145.- DUARTE I MONTSERRAT, Carles. – *Tríptic hebreu*. – Barcelona : La Magrana, 2002. – 134 p. – (Cotlliure ; 44).

Obra de creació poètica, intimista d'un poeta que amb el Dr. Badia Margarit (i d'altres) van iniciar la normalització i ús del català a l'administració pública.

Amb la codificació del català des de la fi del segle XIX, portada a terme principalment per Pompeu Fabra, es valora la importància del text escrit i, també, de la parla, base de tota llengua que vulgui ser moderna i funcional. En aquest període, Jacint Verdaguer, el nostre gran poeta èpic, crea i vitalitza la llengua a partir de la seva parla osonenca, amb camps com l'excursionisme, la botànica, les llegendes i tradicions populars, que ell eleva a la categoria de mites universals. Per exemple, *L'Atlàntida*.

146.- GAROLERA, Narcís, ed. – IN: VERDAGUER, Jacint. – *L'Atlàntida*. – Barcelona : Quaderns Crema, 2002. – 198 p. – (Serie gran ; 23).

L'editor filològic ha sabut copsar també els secrets de l'ànima de Mn. Cinto, els somnis, mites i l'epopeia atlàntica.

147.- EROS I TÀNATOS ; Alain Verjat... [et al.]. – Barcelona : La Busca, 2003. – 246 p. – (Filosofia). – Acadèmia de Filosofia Joan Maragall.

Comprèn articles de diferents filòsofs i escoles filosòfiques.

148.- PARRA, Jaime D. – *Místics y heterodoxos*. – Barcelona : March Editor, 2003. – 208 p. – (Biblioteca íntima ; 3).

Articles diversos sobre simbologia; n'hi ha que fan referència a Juan-Eduardo Cirlot.

149.- PARRA, Jaime D. – "Lectores y lecturas". – IN: *El ciervo : revista mensual de pensamiento y cultura*. – Barcelona, marzo 2004, p. 40-41.

Breu síntesi dels autors preferits per Jaime D. Parra. Bàsicament són els mateixos que els tractats en *La simbología*, obra que va coordinar, però aquí no s'ocupa de Gilbert Durand.

150.- "Arquetipologia general de la dinàmica transcultural : el problema de l'Altre" / Alain Verjat, ed. – IN : *Anuari de filologia. Secció G, Filologia romànica*. – Barcelona : Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, 2004. – Vol. 24, núm. 12 (any 2002). – P. 11-154.

Conté: El col·loqui "Figures de l'alteritat", celebrat a Barcelona el desembre del 2002, basat en el programa d'investigació dut a terme els anys 1999-2002 pel Grup de Recerca sobre Imaginari i Mitocrítica, UB, dirigit per Alain Verjat. A més del G.R.I.M., hi intervenen d'altres investigadors.

151.- VALÈNCIA I LUCAS, Carme. – *Catalunya i l'antropologia de la integració : una exploració de l'imaginari de l'alumnat en centres d'ensenyament mitjà respecte a la seva integració a la cultura catalana* / M. Isabel Pijoan i Picas, Carme València ; "Bibliografia" per Montserrat Prat. – [Barcelona] : Abadia de Montserrat, 1987. – P. 227-293 : il. – Separata de: *Estudis de llengua i literatura catalanes*, vol. XV.

Adaptació i aplicació del Test AT9 d'Yves Durand als alumnes de batxillerat de Catalunya.

152.- VALENCIA, Carme.– *Por una sonrisa* ; il·lustracions, Marc Ignasi. – Barcelona : March Editor, 2003. – 85 p. – (Biblioteca B.R.I.).

Obra de creació poètica que utilitza l'escriptura automàtica i fa servir vivències personals i elements de l'arsenal simbòlic present en l'inconscient col·lectiu. L'autora ha traduït Gilbert Durand i coneix les tècniques de l'Imaginari. B.R.I (Barcelona Recerques de l'Imaginari).

153.- CALVO, Lluís. – "Introducció" / Lluís Calvo i Maria-Àngels Roque (dirs.). – IN: *LITERATURES orals i nous espais de comunicació a la Mediterrània : Simposi Internacional celebrat els dies 1 i 2 de març de 2002 a l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed)* ; Lluís Calvo i Maria-Àngels Roque (dirs.). – Barcelona : Residència d'Investigadors CSIC-Generalitat de Catalunya, 2004. – 218 p. – (Publicacions de la Residència d'Investigadors ; 22).

Publicació recent a càrrec d'aquests dos responsables del CSIC i de l'IEMed.

154.- BLANCH ITXART, Jordina. – *Tocats de foc : simbologies festives i víbries ancestrals* ; pròleg de Joan Grau Martí ; introducció de Francesc Massip. – Ed. commemorativa dels deu anys de la creació de la Víbria de Tarragona. – Tarragona : El Mèdol, 2003. – 128 p. : il. – (Els titans. Sèrie Festa major ; 3).

Interessant perquè sense cap connexió amb els organitzadors d'aquesta exposició, fruit d'anys de treball, l'autora relaciona metodològicament, Bachelard, Durand, Schneider i Cirlot.

155.- DELGADO, Manuel. – *La magia : la realitat encantada*. – Barcelona : Montesinos, 1992. – 134 p – (Biblioteca de divulgació temàtica ; 58).

Aquest antropòleg, catedràtic de la UB, domina la bibliografia de la simbologia general. Fa aportacions molt personals en el camp de l'antropologia.

156.- HORTA, Gerard. – *Cos i revolució : l'esperitisme català o les paradoxes de la modernitat* ; pròleg de Manuel Delgado. – Barcelona : Edicions de 1984, 2004. – 329 p. – (Assaig).

Ofereix una nova visió i anàlisi històrica d'aquests aspectes a Catalunya. Publicació recent d'un jove investigador que coneix Gilbert Durand i Michel Maffesoli.

A MANERA DE CLOENDA

157.- CANFORA, Luciano. – *La véritable histoire de la bibliothèque d'Alexandrie* ; traduït de l'italià per Jean-Paul Manganaro et Danielle Dubroca. – Paris : Desjorquères, 1988. – 212 p.

Hem anat presentant diferents corrents del pensament humà a través de la història.

Les biblioteques són el principal receptor i conservador d'aquestes il·lusions, idees, ideologies, fets, esdeveniments, rituals; en definitiva, on es guarda la plasmació escrita de la lluita de la humanitat per vèncer el temps, per sobreviure i superar l'oblit i arribar si no a la immortalitat, almenys a perdurar entre la memòria dels homes.

Des de l'Antiguitat, amb la gran Biblioteca d'Alexandria (malgrat la seva desaparició), formada pels seus nombrosos rotlles de paper, la majoria de textos grecolatins, un dels anhels de l'home ha estat conservar la memòria històrica.

Totes les biblioteques del món han contribuït a fer-ho.

Seguint el fil conductor de l'EXPOSICIÓ constatem que la Biblioteca de Catalunya és un suport logístic idoni, una institució cultural dotada d'una infraestructura administrativa i intel·lectual moderna per a conservar el patrimoni cultural, rebre lectors i programes de recerca de Catalunya i d'arreu del món.

Pel setembre del 2001, la BC va presentar públicament en suport llibre, el **catàleg de la Biblioteca de mitologia clàssica Frederic Travé**, extret informàticament de la seva base de dades i integrada al catàleg de la Biblioteca de Catalunya. Els pròlegs de l'obra esmenten la trajectòria d'aquesta col·lecció privada adquirida per la BC.

158.- BIBLIOTECA DE CATALUNYA. – *La Biblioteca de mitologia clàssica Frederic Travé : catàleg de la col·lecció bibliogràfica.* – Barcelona : Biblioteca de Catalunya, 2001. – 457 p. : il. – Conté pròlegs de: Vinyet Panyella, Joana Escobedo, Carlos García Gual, Marc Mayer.

A més de la informació bibliotecària, els textos són interessants, enriquidors i unes grans aportacions al camp de la mitologia. El catàleg està estructurat de manera cronològica: això permet afirmar que és una obra de referència bàsica.

Ara, amb la Biblioteca de mitologia clàssica de Frederic Travé, amb la recepció obligada del Dipòsit Legal i una cura de selecció d'adquisicions i donatius, es pot aconseguir gestionar la informació dels mites, somnis humans, llegendes, simbologia, mitologia i totes les branques complementàries. Amb el catàleg col·lectiu informatitzat de les biblioteques catalanes, es llancen a les ones infinites de l'espai cibernètic i del COSMOS, tota la memòria històrica universal que la cultura catalana ha guardat curosament durant segles.

Després d'aquesta EXPOSICIÓ, creiem que en el futur, la Biblioteca de Catalunya podrà ser més coneguda pels usuaris, i a la vegada dinamitzar recerques i ser utilitzada com a font d'estudi de l'Imaginari, de la Simbologia i de les diverses cultures.
